

Beduin se prikloni:

»Izvoli, presvetli vladar, in pošlji sužnje na dvorišče, da prinesejo kamen.«

»Kamen?!« se prestraši kalif. »Kamen?!« gre po dvorani. Beduin se klanja:

»Oprosti, sonce naše! Sem v taki bedi, da nisem zmožel ne za papir, ne za svilo. V puščavi je ležal že od nekdaj marmornat steber. Moja želja, da te proslavim, je bila tolika, da sem oklesal Lalo Ruk vanj. Naj bo steber tvojim poznim potomcem v spomin...«

Kalif zagradi za sabljo — rdeče mu zapleše pred očmi. Tak beduin, nepoznan in nesladen, se bo norčeval iz kalifa. Pa beduin vrže zagrinjalo raz glavo — in »Omar El-Bun!...« gre po dvorani. Vladar-pesnik se upokonči pred vladarjem dežele:

»Jaz sem to, svetli kalif! Prišel sem, ne zaradi nagrade, ampak zaradi svojih prevaranih bratov. Bisere svojega uma in srca ti poklanja pesnik, vrni mu biser za bisere, kakor tvoji slavni predniki, sicer ti utone v temini ime...«

Kalif se je umaknil. Zakladnico so izpraznili, pretežak je bil steber. Pred Omerjem El-Bunom je vzrastel kup zlata. Pa je poklical vse tiste tovariše, ki so se lovili za kalifovo nagrado. Delil je in delil...

»Kako si uganil?« so ga izpraševali. Modrijan jih pogleda: »Naučite se opazovati in misliti: Kalif ima izboren spomin, si zapomni vse, kar sliši prvič, Izradin si zapomni, če sliši drugič, in tista sužnja zna, če sliši tretjič.

Kalif je ponovil, tako je slišal Izradin dvakrat, ko je ta ponovil, je slišala za zagrinjalom skrita sužnja trikrat. Nobene čarovnije ni bilo pri tem, samo misel na nagrado vam je zatemnila razum.«

Ko se ustavi karavana v puščavi, ko posedijo potniki po večerji okoli ognja, si pripovedujejo o nekdanjih slavnih modrijanih, o mogočnih kalifih, ki so se klanjali vladarjem duha.

Jan. Langerholc

Pevec Francè

Ilustriral E. Sajovic

Iz dalje se je slišala stara cerkvena pesem, ki je postajala vedno bolj razločna.

»France poje,« so rekali ljudje, ki so ga slišali in poznali. Nato so pa prerokovali: »Vreme se bo spremenilo.«

Pevec pa je pel s svojim razklanim glasom in se ni menil za ljudske opazke. Jasno so se čule besede njegove pesmi:

»Za Bogom i časitimo i Marijo najipirej,
izi serica zidihinimo ki Mariji i sedej,
keri donis izi siveta nje duša jenuj telo
odi anigelicu vizeta nešena vi nebo...«

Kmalu se je prizibala na prag visoka postava Francetova.

»Ali ti tako poješ, France?« ga je nagovorila hišna gospodinja.

»Malo poskušam, mati, pa ne gre več. Ti še veš, mati, kako sem jaz včasih pel.«

»O še dobro, France, še dobro. Če si zapel na vasi, te je poslušala cela vas, če si zapel v cerkvi, je vse gledalo nazaj na kor.«

Če bi France danes živel, bi ga gotovo dali v pevske šole, njegov glas bi bil njegovo premoženje in bogastvo. V tistih časih pa petja se niso znali toliko ceniti. Tako je bil France skoraj za eno stoletje prezgodaj rojen. Dobro, da se tega ni zavedal.

»E, mati, včasih sem pel, včasih. Danes pa ne gre več. Danes pa gre: E-, e-, e-, kakor bi odpiral podove duri.«

»Še imaš glas, France, še!«

»Glas že, a je ves polomljen. Pojem, kakor bi vrane strašil...«

Skoraj se mu je zableščala svetla solza v očeh.

»Mati, tole sem mislil: če bi dobil pri vas malo večerje. In pa če bi mogel prenočiti.«

»Bo, France, bo. Kar malo počakaj. Sedaj še nimam nič pripravljene. Potrpljenje je božja mast, saj veš.«

»Samo tisti je revež, ki se z njo maže, ali ne?«

»Boš že prenesel tisto malo revščine.«

»Bom, bom. Pri vaši hiši bom lahko potrpel.«

»Posteljo boš pa dobil kar v hiši za pečjo.«

France je bil pošten berač. Vrh tega še domačin. In pa snažen. Kakšne golazni ni prenašal s sabo. Zato so ga domačini še kar dosti radi sprejemali v hiše. Dobil je pošteno večerjo, po večerji se je pa potegnil na svoje ležišče in sladko zaspal. Kaj zaspal, zažagal, dreto je vlek... Tako, da je domači sin Tonček s strahom priteknel iz hiše k materi z novico: »Mati, France pa kar grmi v hiši.« In še koliko časa je Tonček živel v misli, da pevec France dela grmenje, kadar spi.

France je spal in se naspal, menda za dva dni. Podili ga niso, njemu se pa tudi ni nikamor mudilo.

Ko se je pozno zjutraj prebudil, ga je bilo pa zares strah.

»Bog mi pomagaj! Marija, pomagaj! Kje pa sem?« se je zadiral na vse grlo. »Pomagajte, dobri ljudje, pomagajte!«

»France, kaj pa je?« je kakor v eni sapi zaprašala hišna gospodinja.

»Oh, Micka, ali si ti tudi tukaj!«

»Seveda sem.«

»Povej mi, no, kje pa sva!

Kam sva zašla? Kam so naju zavlekli?«

»Kje sva? Pri nas.«

»To ne more biti res!«

»Kako da ne?«

»Samo skozi okno poglej, med kakšnimi ljudmi sva! To niso ljudje, to so divjaki! Gotovo naju bodo pojedli.«

France je gledal skozi okno. Ni pa vedel, da je šipa tako brušena, da človeka pokaže v napačni podobi. Če si pogledal skozi šipo bolj na spodnji strani, si videl človeka s kratkim životom in podolgovato glavo, če si pa pogledal skozi šipo bolj zgoraj, si pa videl skozi okno človeka s strašansko dolgim životom, na katerem je čepela komaj za čebulo debela glava.

»No, poglej še ti, da boš vedela, kam so naju pregnali.«
Gospodinja je bila že vajena pogleda skozi okno.

»Nič hudega,« mu je rekla, »poglej, tale, ki tam stoji, je sosedov Jaka.«

»Ne bo res! Sosedovega Jaka poznam. Ta pa ni sosedov Jaka.«

»France, ti le napačno vidiš. Vstani, pa boš videl, da se motiš.«

»Ne vem, če bi ... Če nisi tudi ti s temi razbojniki zmenjena?«

»Bodi no pameten! Ali ga imaš še od včeraj malo preveč?«

»Ne, tisto ne. Ampak človek ni nikoli dosti previden.«

Nazadnje je France vendarle vstal in se prepričal o tem, kar je povedala gospodinja.

»Veš ti, mati, sanjalo se mi je, da so me žandarji odgnali nekam, sam ljubi Bog v nebesih more vedeti, kam. Ko sem se prebudil in zagledal tamle zunaj take čudne človeške postave, sem pa mislil, da so me res prignali nekam med divjake. Čisto sem mislil, da me bodo še danes pojedli. Ne veš, kako sem vesel in srečen, da sem res še doma.«

Franceta je bilo malo sram, ker se je tako debelo zmotil ...

»Micka, lepo te prosim, nikomur ne pravi tega.«

»Saj ni to nič hudega. Koliko se jih je pri nas že takole zmotilo.«

»Nič ni. Ampak, veš, ljudje imajo jezike. Kaj bi lahko iz tega spletlil! Posebno če naša Špela za to izve.«

»Ali se je bojiš?«

»Kaj bojim! Ampak miru ne bom imel pred njo ne podnevi ne ponoči. Veš, pameten človek ima pa le rad mir.«

»Če boš še eno zapel, bom pa tiho.«

»Samo če boš res. Saj veš, kakšne ste ženske.«

»Ali imaš mene tudi za tako?«

»Ne! Tebe ne! Ampak veš, kaj sem rekel, da človek ni nikoli zadosti previden.«

In zapel je znano pesem: »Koo vi jasinem pasu pirimiglja...«

France je pel kot star cerkveni pevec navadno le cerkvene pesmi. Umazana popevka ni prišla nikdar iz njegovih ust. Nikdar! Še za svetne pesmi ni dosti maral, čeprav je vedel, da niso pregrešne.

Na ponovno zagotovilo, da ne bo nihče zvedel, v kakšnem strahu je bil France tisto jutro, je odjadral svojo pot naprej. Z njim pa je odjadrala tudi njegova pesem, njegova verna spremljevalka na vseh njegovih potih.

»Kaj morem za to,« se je včasih opravičeval, »s pesmijo sem bil rojen, s pesmijo bom umrl.«

»Saj vemo, kako si pel,« so ga marsikje ustavljali, »jokal si, ko si prišel na svet. Za teboj pa ne bo nihče jokal.«

»Kaj! Jokal sem? Jaz, pa jokal! Kdo ti je to natvezel?«

»Saj vemo, da je to pesem nas vseh. Vsi smo tako peli, ko smo prišli na ta ljubi, okrogli svet.«

»Jaz pa nisem. Jokal pa že ne!«

Pa se je za čuda izpolnilo tudi Francetovo prerokovanje, da bo s petjem šel tudi s tega sveta. Takrat je bil v župniji organist Polde. Tudi njega je bilo samo petje. Pa sta se nekega dne s Francetom domenila, naj bi mu pevci zapeli vsaj eno pesem pri pogrebu.

»Bomo!« se je moško oglasil Polde.

»Samo ne za denar! Jaz vam ne bom drugega zapustil nego pot za seboj.«

»Nič ne de,« je odgovarjal Polde. In je tudi držal besedo ...